

३०/१२/२०

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
प्रत्यायोजित विधायनको प्रकृति : कार्यविधि
दर्ता नं: ४३१०८३
दर्ता मिति: २०८२/०६/०६

प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण भएका पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०८३

प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण भएका पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन संशोधन गर्न आवश्यक भएकोले, आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ६५ को उपदफा (४) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालयले यो कार्यविधि बनाई लागू गरेको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: १) यस कार्यविधिको नाम "प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण भएका पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०८३" रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि मन्त्रालयबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ।

२. प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण भएका पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०८२ को दफा २ मा संशोधन: प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण भएका पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०८२ (यसपछि मूल कार्यविधि भनिएको) को दफा २ को,-

(१) खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ:-

"(क) अनुदान भन्नाले स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रमबाट पशुपन्छी तथा मत्स्य कार्यक्रम सञ्चालनका लागि यस कार्यविधि बमोजिम छनौट भएका लाभग्राहीलाई प्रचलित कानून अनुसार लेखा राख्ने लगायतका वित्तीय उत्तरदायित्व वहन गर्ने गरी प्रदान गरिने आर्थिक सुविधा, पूर्वाधार विकास, वस्तुगत सहायता तथा अन्य सहायता सम्झनु पर्छ।"

(२) खण्ड (क) पछि देहायको खण्ड (क१) राखिएको छ:-

"(क१) "कार्यक्रम" भन्नाले मन्त्रालयबाट प्रदेश वा स्थानीय तहमा वा दुवैमा सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण भएका पशुपन्छी तथा मत्स्य विकाससँग सम्बन्धित कार्यक्रम सम्झनु पर्छ।"

(३) खण्ड (ज) को सट्टा देहायको खण्ड (ज) राखिएको छ:-

"(ज) "लाभग्राही" भन्नाले "यस कार्यविधि बमोजिम छनौट भएका पशुपन्छीपालन वा मत्स्यपालन वा दुवै गर्ने उद्देश्यले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका निजी फर्म, उद्यमी, समूह, सहकारी र कम्पनी सम्झनु पर्छ।"

३. मूल कार्यविधिको दफा ३ मा संशोधन: मूल कार्यविधिको दफा ३ को,-

(१) उपदफा (१) मा "अनुसूची-१" भन्ने शब्दहरूको सट्टामा "दफा ३३, ३४, ३५ र ३६" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(१) उपदफा (१) मा "अनुसूची-१" भन्ने शब्दहरूको सट्टामा "दफा ३३, ३४, ३५ र ३६" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

"अनुसूची-२" भन्ने शब्दको सट्टामा "परिच्छेद-२(क), परिच्छेद-२(ख), परिच्छेद-२(ग) र परिच्छेद-२(घ)" शब्दावली राखिएको छ।

१

अ.१

१

१

सचिव

४. मूल कार्यविधिको दफा ८ मा संशोधन: मूल कार्यविधिको दफा ८ को,-

(१) उपदफा (१) को खण्ड (क) को सट्टामा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ:-

“(क) निजी पूर्वाधार निर्माण तथा औजार उपकरण खरिदमा अधिकतम पचास (५०) प्रतिशतसम्म ।”

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ग) पछि देहायका खण्ड (घ), (ङ) र (च) थपिएका छन्:-

“(घ) सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माणमा शत (१००) प्रतिशतसम्म ।

(ङ) सामुदायिक पूर्वाधार निर्माणमा अधिकतम पचासी (८५) प्रतिशत ।

(च) सामुदायिक पूर्वाधार स्तरोन्नती अधिकतम पचास (५०) प्रतिशत ।”

५. मूल कार्यविधिको दफा ११ मा संशोधन: मूल कार्यविधिको दफा ११ मा रहेका “अनुसूची-२ को क्र.सं. ४.१ र ४.२” भन्ने शब्दहरूको सट्टामा “दफा १२(क), दफा १२(ख) र दफा १२(प)” भन्ने शब्दहरू राख्ने र “गर्नु सक्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टामा “गर्नु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

६. मूल कार्यविधिको दफा १२ मा संशोधन: मूल कार्यविधिको दफा १२ को उपदफा (५) मा रहेका “सहयोग गर्न आवश्यक” भन्ने शब्दहरूको सट्टामा “सहयोग आवश्यक” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

७. मूल कार्यविधिको परिच्छेद-२ पछि देहायको परिच्छेद २(क) थपिएको छ:-

“परिच्छेद-२क.

सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रम तथा क्रियाकलाप

८. मूल कार्यविधिको दफा १२ पछि देहायका दफा १३, १४, १५, १६, १७, १८, १९, २०, २१, २२, २३, २४, २५, २६, २७, २८, २९, ३०, ३१, ३२, ३३, ३४, ३५, ३६ र ३७ थपिएका छन्:-

“१३. पशुपन्छीमा महामारी/आकस्मिक रोग नियन्त्रण तथा NAHIS रिपोर्टिङ्ग कार्यक्रम: (१) पशुपन्छीमा देखिने विभिन्न सीमाविहीन रोगहरू जस्तै: लम्पी स्किन रोग, खोरेत, पिपिआर, रानीखेत, रेबिज, क्लासिकल स्वाइन फिभर, अफ्रिकन स्वाइन फिभर, भ्यागुते, चरचरे, ब्रुसेल्लोसिस, बर्ड फ्लु आदि रोगहरूको अन्वेषण तथा नियन्त्रण लगायतका कार्यमा खर्च गर्न सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका कार्य गर्दा देहाय बमोजिमका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

(क) औषधि खरिद तथा उपचार,

(ख) खोप व्यवस्थापन,

(ग) नमूना सङ्कलन तथा सम्प्रेषण,

(घ) आउटब्रेक अन्वेषण तथा व्यवस्थापन,

(ङ) इपिडेमियोलोजिकल सूचना सङ्कलन तथा <http://www.nahis.dls.gov.np>

(National Animal Health Information System; NAHIS) मार्फत प्रविष्टि तथा प्रेषण ।

१४. कुकुरमा रेबिज रोग नियन्त्रण कार्यक्रम: (१) घरपालुवा, सामुदायिक तथा छाडा कुकुरमा रेबिज रोग नियन्त्रण गर्न यस कार्यक्रम अन्तर्गत देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न खर्च गर्न सकिनेछ:-

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कार्य बाहेक रेबिज नियन्त्रण कार्यक्रम अन्तर्गत देहाय बमोजिमका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

(क) रेबिज रोग नियन्त्रण सम्बन्धी विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन,

(ख) रेबिज रोग सर्भिलेन्स, नमूना प्रेषण तथा रिपोर्टिङ,

२

सचिव

- (ग) रेबिज विरुद्धको खोप कार्य र सोको लागि कार्य योजना तयारी,
- (घ) रेबिज रोग सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम प्रकाशन, प्रसारण तथा सञ्चालन,
- (ङ) सामुदायिक तथा छाडा कुकुर गणना तथा म्यापिङ,
- (च) घरपालुवा कुकुरको दर्ता अभिलेखीकरण तथा प्रमाणीकरण,
- (छ) सामुदायिक तथा छाडा कुकुरको संख्या नियन्त्रण,
- (ज) रेबिज नियन्त्रणमा कार्यरत संघसंस्थाको अभिलेखीकरण,
- (झ) स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत सरोकारवालासँग रेबिज नियन्त्रणको लागि अन्तरक्रिया।

१५. एक पालिका एक भेटेरिनरी डाक्टर कार्यक्रम: यस कार्यक्रम अन्तर्गत भेटेरिनरी डाक्टर नियुक्त गर्दा "स्थानीय तहमा कृषि स्नातक प्राविधिक परिचालन कार्यविधि २०८२" अनुसार गर्नुपर्नेछ र नियुक्त भेटेरिनरी डाक्टरको नियुक्ती पत्रको छायाँ प्रति अनिवार्य रूपमा पशु सेवा विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ। नियुक्त भेटेरिनरी डाक्टरले देहाय बमोजिमका क्रियाकलापहरू गर्नुपर्नेछ:-

- (क) "स्थानीय तहमा कृषि स्नातक प्राविधिक परिचालन कार्यविधि २०८२" को अनुसूची-२ बमोजिमका कार्य,
- (ख) स्थानीय तहमा देखिएका पशुपन्छीका सूचीकृत रोगहरूको सूचना सङ्कलन तथा राष्ट्रिय पशु स्वास्थ्य सूचना प्रणाली मार्फत पेश गर्ने,
- (ग) पशुपन्छी रोग नियन्त्रणका लागि संचालित खोप अभियानमा अनिवार्य रूपमा सहभागी हुने र कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात सोको विवरण प्रदेश मन्त्रालय तथा विभागमा अनुसूची-९ बमोजिमको ढाँचामा पेश गर्ने,
- (घ) स्थानीय तहमा रहेका पशुपन्छी तथा मत्स्यको तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने र सोको विवरण प्रदेश मन्त्रालय तथा विभागमा अनुसूची-११ बमोजिमको ढाँचामा पेश गर्ने,
- (ङ) विभागको योजना तथा अनुगमन शाखामा अनुसूची -८ बमोजिमको ढाँचामा प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्ने।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नियुक्त भेटेरिनरी डाक्टरलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने प्रचलित कानून अनुसारको पारिश्रमिक एवं सेवा सुविधाका लागि संघबाट विनियोजित बजेट अपुग भएको खण्डमा सम्बन्धित कार्यालयले आफ्नै श्रोतबाट आवश्यक रकम व्यवस्थापन गर्न बाधा हुने छैन।"

१६. कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रम: पशु नस्ल सुधारका लागि कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रम अन्तर्गत देहायका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

- (क) कृत्रिम गर्भाधान सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक फ्रोजन सिमेन र तरल नाइट्रोजन खरिद, ढुवानी तथा वितरण,
- (ख) कृत्रिम गर्भाधान अभिलेख व्यवस्थापन तथा अनिवार्य प्रेशण

१७. याक चोरी प्रवर्द्धन कार्यक्रम: याकको आनुवांशिक स्रोत संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न र याक चोरीजन्य पदार्थको उत्पादन अभिवृद्धि गर्न यस कार्यक्रम अन्तर्गत देहायका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

- (क) याक, नाक, चोरी खरिद तथा ढुवानी,

३५

३

सचिव

- (ख) जलवायु मैत्री घुम्ती गोठ निर्माण तथा सुधार,
- (ग) चरनखर्क सुधार तथा व्यवस्थापन,
- (घ) आहार तथा पिउने पानीको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य,
- (ङ) औषधी उपचार, परजिवी नियन्त्रण तथा खोप कार्य,
- (च) पशुको पहिचान तथा अभिलेखिकरण अनुसूची -१० बमोजिमको ढाँचामा अभिलेखिकरण,
- (छ) प्रजनन अभिलेख व्यवस्थापन,
- (ज) याकचौरीको बेसलाइन सर्भे (तथ्यांक सङ्कलन) तथा प्रेषण,
- (झ) गोठालाको लागि अत्यावश्यक सामग्री (टेन्ट, गम्बुट, ग्लोब, टर्च, रेनकोट, सोलार बत्ती लगायत) व्यवस्थापन,
- (ञ) चरन क्षेत्रमा ब्वाँसो, हिउचितुवा लगायतका जनावरको आक्रमणबाट याक चौरी जोगाउन आवश्यक यन्त्र उपकरण व्यवस्थापन।

१८. च्याङ्ग्रा प्रवर्द्धन कार्यक्रम: च्याङ्ग्राको आनुवांशिक स्रोत संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न र च्याङ्ग्राजन्य पदार्थको उत्पादन अभिवृद्धि गर्न यस कार्यक्रम अन्तर्गत देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

- (क) च्याङ्ग्रा खरिद,
- (ख) जलवायु मैत्री घुम्ती गोठ निर्माण वा सुधार तथा मलमुत्र व्यवस्थापन,
- (ग) घाँसेवाली प्रवर्द्धन तथा चरन खर्क सुधार र आहार तथा पिउने पानीको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य,
- (घ) औषधी उपचार, परजिवी नियन्त्रण तथा खोप कार्य
- (ङ) पशुको पहिचान तथा अभिलेखिकरण अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा अभिलेखिकरण,
- (च) प्रजनन अभिलेख व्यवस्थापन,
- (छ) जैविक सुरक्षा सम्बन्धी कार्य,
- (ज) गोठालाको लागि अत्यावश्यक सामग्री (टेन्ट, गम्बुट, ग्लोब, टर्च, रेनकोट, सोलार बत्ती लगायत) व्यवस्थापन,
- (झ) चरन क्षेत्रमा ब्वाँसो, हिउचितुवा लगायतका जनावरको आक्रमणबाट च्याङ्ग्रा जोगाउन आवश्यक यन्त्र उपकरण व्यवस्थापन,
- (ञ) पशुमा उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरणका लागि आवश्यक सामग्री, यन्त्र तथा उपकरण,
- (ट) पशुमा उत्पादन तथा प्रशोधनसँग सम्बन्धित ज्ञान र सिप अभिवृद्धिका लागि प्रविधि प्रसार सम्बन्धी कार्य।

१९. भेडा प्रवर्द्धन एवं ऊन प्रशोधन कार्यक्रम: भेडाको आनुवांशिक स्रोत संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न र भेडाजन्य पदार्थको उत्पादन अभिवृद्धि गर्न यस कार्यक्रम अन्तर्गत देहाय बमोजिमका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

- (क) भेडा/थुमा खरिद

३१

४

सचिव

- (ख) जलवायु मैत्री घुम्ती गोठ निर्माण वा सुधार तथा मलमुत्र व्यवस्थापन,
- (ग) घाँसेवाली प्रवर्द्धन तथा चरन खर्क सुधार र आहार तथा पिउने पानीको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य,
- (घ) औषधी उपचार, परजिवी नियन्त्रण तथा खोप कार्य,
- (ङ) पशुको पहिचान तथा अभिलेखिकरण अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा अभिलेखिकरण,
- (च) प्रजनन अभिलेख व्यवस्थापन,
- (छ) जैविक सुरक्षा सम्बन्धी कार्य,
- (ज) गोठालाको लागि अत्यावश्यक सामग्री (टेन्ट, गमबुट, ग्लोब, टर्च, रेनकोट, सोलार बत्ती लगायत) व्यवस्थापन,
- (झ) चरन क्षेत्रमा ब्वाँसो, हिउचितुवा लगायतका जनावरको आक्रमणबाट भेडा जोगाउन आवश्यक यन्त्र उपकरण व्यवस्थापन,
- (ञ) ऊन उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरणका लागि आवश्यक सामग्री, यन्त्र तथा उपकरण,
- (ट) ऊन उत्पादन तथा प्रशोधनसँग सम्बन्धित ज्ञान र सीप अभिवृद्धिका लागि प्रविधि प्रसार सम्बन्धी कार्य।

२०. भैंसी प्रवर्द्धन कार्यक्रम: भैंसीको आनुवांशिक स्रोत संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न र भैंसीजन्य पदार्थको उत्पादन अभिवृद्धि गर्न यस कार्यक्रम अन्तर्गत देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

- (क) पाडी/भैंसी खरिद,
- (ख) जलवायु मैत्री गोठ निर्माण वा सुधार तथा मलमुत्र व्यवस्थापन,
- (ग) आहारा व्यवस्थापन,
- (घ) औषधी उपचार, परजिवी नियन्त्रण तथा खोप कार्य,
- (ङ) पशुको पहिचान तथा अभिलेखिकरण अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा अभिलेखिकरण,
- (च) जैविक सुरक्षा सम्बन्धी कार्य,
- (छ) दूध उत्पादन तथा प्रशोधनका लागि आवश्यक सामग्री, यन्त्र तथा उपकरण।

२१. चरन खर्क सुधार कार्यक्रम: चरन तथा खर्कहरूको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन मार्फत चरन खर्कमा आश्रित पशु आनुवांशिक स्रोतको संरक्षण, सम्बर्द्धन र दिगो उपभोग गर्दै स्थानीय समुदायको जीविकोपार्जन सुधार, जलवायु परिवर्तनले पारेको असर न्यूनीकरण र पर्याप्यटन प्रवर्द्धन गर्न यस कार्यक्रम अन्तर्गत देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

- (क) चरन खर्कमा उपलब्ध स्थानीय तथा उन्नत जातका घाँस प्रवर्द्धनका लागि बीउ, मलको व्यवस्थापन,
- (ख) चरन खर्कमा पानीको मुहान/स्रोत वा पोखरी, बाटोघाटो, गोरेटो/घोडेटो, पुलपुलेसा लगायतका संरचना निर्माण तथा सुधार,
- (ग) चरन खर्कमा भएका विषालु घाँस तथा वनस्पतिहरूको नियन्त्रणका लागि आवश्यक कार्य,

३.४

५

सचिव

- (घ) खर्कको गुणस्तरमा हास आउन नदिन उत्पादन स्तर एवं क्षमता अनुसार चरिचरन गर्ने व्यवस्था मिलाउनका लागि आवश्यक व्यवस्थापकीय कार्य,
(ङ) चरन खर्कमा गोठालाको लागि अत्यावश्यक सामग्री (टेन्ट, गम्बुट, ग्लोब, टर्च, रेनकोट, सोलार बत्ती लगायत) व्यवस्थापन।

२२. घाँसेवाली श्रोत केन्द्र सुदृढीकरण कार्यक्रम: घाँसको आनुवांशिक स्रोत संरक्षण, प्रवर्द्धन एवं उचित सदुपयोग गर्दै पशु आहाराको माग पूर्ति गर्न यस कार्यक्रम अन्तर्गत देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

- (क) बिउबेर्ना उत्पादन तथा नर्सरी तथा प्लट व्यवस्थापनमा आवश्यक मूल बीउ, मल, यन्त्र, उपकरण लगायतका सामग्रीको व्यवस्थापन,
(ख) बिउबेर्ना उत्पादनका आवश्यक प्लास्टिक घर, सिचाई संरचना, तारबार लगायतका संरचनाको निर्माण तथा सुधार,
(ग) बीउ प्रशोधन तथा प्रमाणीकरण,
(घ) बीउ प्याकेजिङ्ग सामग्री तथा मेसिनरी औजार व्यवस्थापन,
(ङ) उत्पादन र बिक्रिवितरण अभिलेखिकरण एवं विभागमा तोकिए अनुसार प्रेषण।

२३. सार्वजनिक निजी साझेदारीमा सञ्चालित च्याङ्ग्रा विकास फार्म चराङ्ग व्यवस्थापन कार्यक्रम: यस कार्यक्रम अन्तर्गत सार्वजनिक निजी साझेदारीमा सञ्चालित च्याङ्ग्रा विकास फार्म व्यवस्थापनको लागि उपभोक्ता समितिको समन्वयमा देहायका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

- (क) जलवायु मैत्री गोठ निर्माण वा सुधार तथा मलमुत्र व्यवस्थापन,
(ख) नश्व सुधार एवं प्रजनन अभिलेख,
(ग) घाँसेवाली प्रवर्द्धन, चरन खर्क सुधार एवं आहारा व्यवस्थापन,
(घ) सिँचाई तथा खानेपानी संरचना निर्माण तथा सुधार,
(ङ) औषधी उपचार, परजिवी नियन्त्रण तथा खोप कार्य,
(च) फार्मका लागि आवश्यक सामग्री (दाना, हे, साइलेज, मिनरल मिक्सर, ट्याग, पश्मिना निकाल्ने काइयो, ढाकर, बेल्ला, दानापानी खुवाउने भाँडा लगायत) व्यवस्थापन,
(छ) गोठालाको लागि अत्यावश्यक सामग्री (टेन्ट, गम्बुट, ग्लोब, टर्च, रेनकोट, सोलार बत्ती लगायत) व्यवस्थापन,
(ज) भेटेरिनरी जे.टी.ए., हेरालु तथा व्यवस्थापकको पारिश्रमिक,
(झ) जैविक सुरक्षा सम्बन्धी कार्य,
(ञ) पश्मिना उत्पादन, सङ्कलन, भण्डारण तथा प्रशोधनका लागि आवश्यक सामग्री, यन्त्र तथा उपकरण,
(ट) पश्मिना उत्पादन तथा प्रशोधनसँग सम्बन्धित ज्ञान र सिप अभिवृद्धिका लागि प्रविधि प्रसार सम्बन्धी कार्य।

२४. रैथाने पशुपन्छीपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रम: रैथाने पशुपन्छीको आनुवांशिक स्रोत संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न र रैथाने पशुपन्छीजन्य पदार्थको उत्पादन अभिवृद्धि गर्न देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

Handwritten signature

Handwritten signature

Handwritten signature

६

Handwritten signature
सचिव

- (क) छनौट, प्राकृतिक गर्भाधान तथा प्रजनन अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य,
- (ख) जलवायु मैत्री गोठ/खोर निर्माण तथा सुधार,
- (ग) आहार तथा पिउने पानीको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य,
- (घ) औषधी उपचार, परजिवी नियन्त्रण तथा खोप कार्य,
- (ङ) पशुको पहिचान तथा अभिलेखिकरण अनुसूची -१० बमोजिमको ढाँचामा अभिलेखिकरण,
- (च) रैथाने पशुपन्छीको बेसलाइन सर्भे (तथ्यांक सङ्कलन) तथा प्रेषण,
- (छ) रैथाने पशुपन्छीजन्य पदार्थको प्रशोधन तथा बजारीकरण र सोको लागि आवश्यक संरचना निर्माण एवं यन्त्र उपकरण व्यवस्थापन।
- (ज) चरन खर्क सुधार तथा व्यवस्थापन,
- (झ) चरन क्षेत्रमा ब्वाँसो, हिउँचितुवा लगायतका जनावरको आक्रमणबाट रैथाने पशुपन्छी जोगाउन आवश्यक संरचना निर्माण एवं यन्त्र उपकरण व्यवस्थापन।

२५. खिम्ती क्षेत्रमा रहेका पशुपालन फार्म सुदृढीकरण कार्यक्रम: खिम्ती क्षेत्रमा रहेका पशुपालन फार्मको सुदृढीकरण मार्फत पशुजन्य पदार्थको उत्पादन अभिवृद्धि गर्न देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

- (क) कृत्रिम गर्भाधान सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक लजिस्टिक (ग्लोब, सिथ, थर्डङ्ग किट, एप्रोन, गमबुट, ए.आइ.गन. लगायत) व्यवस्थापन,
- (ख) कृत्रिम गर्भाधान सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक फ्रोजन सिमेन र तरल नाइट्रोजन खरिद, ढुवानी तथा वितरण,
- (ग) आहारा व्यवस्थापन, घाँसेवाली प्रवर्द्धन तथा चरन खर्क सुदृढीकरण,
- (घ) औषधी उपचार, परजिवी नियन्त्रण तथा खोप कार्य,
- (ङ) दूध उत्पादन तथा प्रशोधनका लागि आवश्यक कार्य।

२६. दुग्ध संकलन केन्द्र/चिस्यान केन्द्र निर्माण तथा सुदृढीकरण कार्यक्रम: गुणस्तरीय दूध सङ्कलन तथा भण्डारण गर्न देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

- (क) दूध सङ्कलन, प्रशोधन, भण्डारण र बिक्री वितरणका लागि आवश्यक संरचना निर्माण तथा सुदृढीकरण,
- (ख) चिलिङ्ग भ्याट, मिल्क एनलाईजार्, डिपफ्रिज, स्टेनलेस स्टिल क्यान, कण्टेनर लगायतका यन्त्र उपकरण खरिद तथा जडान।

२७. पशु वधशाला तथा मासु जाँच ऐन कार्यान्वयन कार्यक्रम: स्वच्छ र स्वस्थ मासु प्रशोधन, भण्डारण, ढुवानी र बिक्री वितरण गरी जनस्वास्थ्य कायम गर्न देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

- (क) तथ्याङ्क सङ्कलन, सरोकारवालाहरूसँग छलफल, अनुगमन निरीक्षण, मासु निरीक्षक र मासु सुपरीवेक्षक परिचालन,
- (ख) पशु वधशाला/वधस्थल तथा मासु पसर निर्माण वा सुधारका लागि आवश्यक संरचना तथा पूर्वाधार निर्माण एवम् सुधार,

३५

७

सचिव

- (ग) पशु वधशाला/वधस्थल एवम् मासु विक्री कक्ष तथा आउटलेटका लागि आवश्यक फ्रिजर, डिफ्रिज, कोल्ड रुम, ब्लास्टिङ रुम, मिनी प्रयोगशाला, भ्याकुम प्याकर, डिहाईडिङ मेसिन, स्टेनलेस स्टिल टेबल, मिट कटर, स्केलस सेडर, चपिङ बोर्ड, मिट ह्याङ्गर, ईलेक्ट्रिक वेयिङ मेसिन, प्याकेजिङ मेशीन लगायतका यन्त्र उपकरण खरिद एवम् जडान,
- (घ) स्वच्छ र स्वस्थ मासु प्रशोधन, भण्डारण, दुवानी र विक्री वितरणसँग सम्बन्धित ज्ञान र शीप अभिवृद्धिका लागि प्रविधि प्रसार तथा जनचेतना सम्बन्धी कार्य,
- (ङ) पशु वधशाला र वधस्थलबाट उत्पादन भएका मासुजन्य उप-पदार्थको संकलन वा प्रशोधन प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्य,
- (च) फोहरमैला व्यवस्थापन।

२८. सामुदायिक पशु व्यवस्थापन कार्यक्रम: छाडा तथा सामुदायिक पशु व्यवस्थापन गरी पशु कल्याण सुनिश्चित गर्न देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

- (क) गौशाला तथा काङ्गी हाउसको लागि भौतिक पूर्वाधार निर्माण, बारबन्देज तथा आवश्यक उपकरण तथा सामग्री व्यवस्थापन,
- (ख) पशु वस्तुको आहारा (घाँस, पराल, दाना, मिनरल लगायत) व्यवस्थापन,
- (ग) औषधी उपचार, परजीवि नियन्त्रण तथा खोप कार्य,
- (घ) जलवायु मैत्री गोठ निर्माण वा सुधार, गोबर ग्यास प्लाण्ट निर्माण, कम्पोष्ट पिट निर्माण तथा मलमूत्र व्यवस्थापन,
- (ङ) जैविक सुरक्षा सम्बन्धी कार्य,
- (च) गौशालामा आएका पशुको पहिचान तथा अभिलेखिकरण अनुसूची-१० बमोजिम अभिलेखिकरण,
- (छ) पशु कल्याण प्रवर्द्धनसँग सम्बन्धित प्रविधि प्रसार तथा जनचेतना सम्बन्धी कार्य।

२९. वातावरणमैत्री गोठ/खोर निर्माण तथा सुधार कार्यक्रम: वातावरणमैत्री पशुपालनलाई प्रवर्द्धन गर्दै जलवायु अनुकूलित गोठ/खोर व्यवस्थापनका लागि देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

- (क) पशुमा तापक्रम, आद्रता लगायतका वातावरणीय कारणबाट हुने तनाव व्यवस्थापनका लागि गोठ/खोरमा आवश्यक पर्ने संरचना निर्माण तथा सुधार,
- (ख) मलमूत्र र फोहर व्यवस्थापनको लागि आवश्यक संरचना निर्माण एवं औजार, यन्त्र, उपकरण खरिद तथा जडान,
- (ग) मलमूत्र प्रशोधन तथा जैविक मल उत्पादनका लागि आवश्यक संरचना निर्माण एवं औजार, यन्त्र, उपकरण खरिद तथा जडान।
- (घ) वातावरणमैत्री पशुपालन प्रवर्द्धनसँग सम्बन्धित प्रविधि प्रसार तथा जनचेतना सम्बन्धी कार्य।

३०. छुर्पी प्रवर्द्धन कार्यक्रम: गुणस्तरीय छुर्पीको उत्पादन तथा निर्यात प्रवर्द्धन गर्न यस कार्यक्रम अन्तर्गत देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

८

सचिव

- (क) छुपी उत्पादन, भण्डारण, लेबलिङ्ग, प्याकेजिङ्ग र बिक्री वितरणका लागि आवश्यक सामग्री, तथा मेसिनरी औजार व्यवस्थापन एवं पूर्वाधार निर्माण तथा सुधार,
- (ख) छुपीको गुणस्तर मापन तथा गुणस्तर कायम राख्न प्रयोग हुने सामग्री तथा यन्त्र उपकरणको खरिद एवं जडान,
- (ग) गुणस्तरीय छुपी उत्पादन, प्रशोधन र भण्डारणसँग सम्बन्धित ज्ञान र शीप अभिवृद्धिका लागि प्रविधि प्रसार तथा जनचेतना सम्बन्धी कार्य।

३१. पाडा प्रवर्द्धन कार्यक्रम: राँगाभैँसीको मासु उत्पादन अभिवृद्धि मार्फत मुलुकलाई राँगाभैँसीको मासुमा आत्मनिर्भर बनाउन एवं आयात प्रतिस्थापन र निर्यात प्रवर्द्धन गर्ने राष्ट्रिय लक्ष्य हासिल गर्न देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछः-

- (क) पाडा खरिद तथा ढुवानी,
- (ख) जलवायु मैत्री गोठ निर्माण वा सुधार तथा मलमुत्र व्यवस्थापन,
- (ग) आहार व्यवस्थापन
- (घ) औषधी उपचार, परजिवी नियन्त्रण तथा खोप कार्य,
- (ङ) पशुको पहिचान तथा अभिलेखिकरण अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा अभिलेखिकरण,
- (च) जैविक सुरक्षा सम्बन्धी कार्य,
- (छ) पाडाको फ्याटेनिङ्गका लागि आवश्यक सामग्री, यन्त्र तथा उपकरण।

३२. खोरेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रम: "जोनिङ्ग तथा कम्पार्टमेण्टलाइजेशन निर्देशिका, २०७८" र "खोरेत रोग सर्भिलेन्स प्राविधिक निर्देशिका, २०८१" बमोजिम देहायका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सकिनेछः-

- (क) खोरेत खोप कार्यक्रम सञ्चालनको लागि पारिश्रमिक तथा लजिस्टिक व्यवस्थापन,
- (ख) पशु हाट बजारमा खोप कार्यक्रम सञ्चालन,
- (ग) पशुपन्छी निगरानी केन्द्र सञ्चालन तथा प्राविधिक स्वयंसेवक व्यवस्थापन,
- (घ) निगरानी समूहको बैठक सञ्चालन,
- (ङ) खोरेत रोग रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धी अभिमूखीकरण, जनचेतनामूलक सामग्री तयार तथा प्रसारण,
- (च) पशु पहिचान तथा अभिलेखिकरण अनुसूची -१० बमोजिमको ढाँचामा अभिलेखिकरण,
- (छ) खोरेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रमसँग सम्बद्ध अन्य क्रियाकलापहरू"

३३. पशुपन्छी खोप अभियान कार्यक्रम: (१) पशुपन्छीमा लाग्ने लम्पी स्किन, खोरेत, पि.पि.आर., रेबिज, क्लासिकल स्वाइन फिभर, अफ्रिकन स्वाइन फिभर, भ्यागुते, चरचरे, रानीखेत, इन्टेरोटक्सिमिया लगायतका रोगको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछः-

- (क) खोप कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक पारिश्रमिक तथा लजिष्टिक व्यवस्थापन,
- (ख) खोप सञ्चय तथा ढुवानी व्यवस्थापन,

९

सचिव

(ग) खोपको प्रभावकारिता परीक्षणका लागी नमूना संकलन तथा सम्प्रेषण,

(घ) पशुपन्छीका रोग रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धी अभिमूखीकरण, जनचेतनामूलक समग्री तयारी, प्रकाशन तथा प्रसारण।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको खोप कार्यमा संलग्न खोपकर्तालाई खोप लगाए वापत् ठूला चौपायाको हकमा हिमाली र पहाडी क्षेत्रमा प्रति पशु तिस (३०) रुपैया, तराई क्षेत्रमा प्रति पशु पच्चिस (२५) रुपैया, बंगुरको हकमा प्रति पशु पन्ध्र (१५) रुपैया, साना चौपायाको हकमा प्रति पशु दश (१०) रुपैया र पन्छीको हकमा प्रति पन्छी एक (१) रुपैयाका दरले पारिश्रमिक वापत रकम उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भएको भएता पनि प्रदेश तथा स्थानीय तहले आफ्नो आर्थिक स्रोतबाट थप पारिश्रमिकको व्यवस्था गरी खोप कार्य सञ्चालन गर्न कुनै बाधा पर्ने छैन।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको खोप कार्यमा संलग्न खोपकर्ताको खोप कार्यमा संलग्न हुँदाका बखत हुनसक्ने सम्भावित जोखिम रक्षावरण गर्न खोपकर्ता नियुक्त गर्ने निकायले स्वास्थ्य तथा जीवन बीमा गरी दिन सक्नेछ।

(५) खोप कार्य सम्पन्न भए पश्चात सम्बन्धित प्रदेशले सोको विवरण अनुसूची -९ बमोजिमको ढाँचामा तयार गरी पशु सेवा विभागको पशुपन्छी रोग अन्वेषण तथा नियन्त्रण महाशाखाको इमेल ठेगानामा अनिवार्य रुपमा पेश गर्नु पर्नेछ।

३४. खोरेत रोग नियन्त्रणको लागि जोनिङ तथा कम्पार्टमेन्टलाइजेसन कार्यक्रम: खोरेत रोग नियन्त्रण क्षेत्र निर्धारण भएका सम्बन्धित प्रदेशहरूले खोरेत रोग मुक्त क्षेत्र कायम गर्न तथा विश्व पशु स्वास्थ्य संगठन (World Organization for Animal Health; WOA) को मान्यता प्राप्त गर्न देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछ:-

(क) WOA को मान्यता प्राप्त गर्न आवेदन साथ संलग्न गर्नुपर्ने दस्तावेज तथा डोसियरको तयारी एवं संकलन,

(ख) खण्ड (क) बमोजिमको दस्तावेज तथा डोसियरको प्रशोधन, विश्लेषण तथा प्रतिवेदन तयारी,

(ग) खण्ड (ख) बमोजिम तयार प्रतिवेदनको विभागमा प्रेषण,

(घ) खोरेत रोगको अन्वेषण (सर्भिलेन्स) तथा खोपको प्रभावकारिता परीक्षण (सेरोमोनिटरिङ्ग) का लागि नमूना संकलन तथा सम्प्रेषण,

(ङ) पशुपन्छी निगरानी केन्द्र स्थापना, सञ्चालन तथा प्राविधिक स्वयंसेवक व्यवस्थापन,

(च) खोरेत रोग रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धी अभिमूखीकरण, जनचेतनामूलक समग्री तयारी तथा प्रसारण,

(छ) खोरेत रोग नियन्त्रणमा संलग्न जनशक्तिको प्राविधिक ज्ञान र सीप अभिवृद्धिका तालीम लगायतका कार्य।

३५. महामारी तथा आकस्मिक रोग नियन्त्रण कार्यक्रम: "पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा नियमावली, २०५६" को नियम २० को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित पशुपन्छीका सूचीकृत रोगका साथै

अ

१०

आकस्मिक रूपमा देखापर्न सक्ने अन्य संक्रामक रोगहरूको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछः-

- (क) पशुपन्छीका रोगको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि आवश्यक औषधि, निसंक्रमणका लागि आवश्यक रसायन लगायतका सामग्री खरिद,
- (ख) पशुपन्छीका रोगको अन्वेषण (सर्भिलेन्स) तथा खोपको प्रभावकारिता परीक्षण (सेरोमोनिटरिङ्ग) का लागि नमूना संकलन, सम्प्रेषण तथा प्रतिवेदन,
- (ग) राष्ट्रिय पशु स्वास्थ्य सूचना प्रणाली (National Animal Health Information System; NAHIS) मार्फत पशुपन्छीका रोगको इपिडेमियोलोजिकल सूचना संकलन, प्रविष्टि, भेरीफिकेसन तथा प्रमाणीकरण।
- (घ) पशुपन्छीका रोगको रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धी अभिमूखीकरण, जनचेतनामूलक सामग्री तयारी तथा प्रसारण,
- (ङ) पशुपन्छीका रोगको नियन्त्रणमा संलग्न जनशक्तिको प्राविधिक ज्ञान र सिप अभिवृद्धिका तालीम लगायतका कार्य।

३६. पशुपन्छी तथा मत्स्य तथ्याङ्कको प्रमाणीकरण तथा प्रेषण: (१) पशुपन्छी तथा मत्स्य तथ्याङ्क संकलन, प्रमाणीकरण तथा प्रेषण गर्दा देहायको विधि अवलम्बन गर्नु पर्नेछः-

- (क) जिल्लास्थित कार्यालयले स्थानीय तहबाट तथ्याङ्क संकलन गर्ने,
- (ख) प्रदेशस्थित पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय (प्रदेश निर्देशनालय) ले जिल्लाबाट संकलित तथ्याङ्कलाई कम्पाईल गर्ने,
- (ग) खण्ड (ख) बमोजिमको तथ्याङ्कलाई त्रिकोणीयकरण तथा प्रमाणीकरण गर्न प्रदेश निर्देशनालयले जिल्लास्थित कार्यालय र सरोकारवालालाई सहभागी गराई त्रिकोणीयकरण तथा प्रमाणीकरण कार्यक्रम आयोजना गर्ने,
- (घ) खण्ड (ग) बमोजिमको कार्यक्रममा सहजीकरण आवश्यक देखिए प्रदेश निर्देशनालयले विभागलाई प्राविधिक सहयोगको लागि अनुरोध गर्न सक्ने,
- (ङ) प्रत्येक आर्थिक वर्षको कार्तिक महिनाभित्र अघिल्लो आर्थिक वर्षको त्रिकोणीयकरण र प्रमाणीकरण भएको अनुसूची -११ बमोजिमको तथ्याङ्क अनिवार्य रूपमा विभागमा प्रेषण गर्ने,

(२) उपदफा (१) बमोजिमका कार्य गर्दा देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछः-

- (क) तथ्याङ्क त्रिकोणीयकरण तथा प्रमाणीकरण कार्यक्रमका सहभागी तथा सरोकारवालाहरूको सहभागिता भत्ता, आवत जावत खर्च तथा दैनिक भ्रमण भत्ता,
- (ख) आवश्यक स्टेशनरी तथा मसलन्द खर्च, खाजा खर्च, विविध खर्च लगायतका प्रचलित कानून बमोजिमका अन्य खर्च।

३७. पशुपन्छी बजार पूर्वाधार निर्माण तथा सुदृढीकरण कार्यक्रम: स्वच्छ, स्वस्थ तथा गुणस्तरीय पशुपन्छी तथा मत्स्यजन्य पदार्थको आपूर्ति मार्फत उपभोक्ताको हित संरक्षण गर्दै जनस्वास्थ्य कायम राख्न देहायका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सकिनेछः-

३५

सचिव

- (क) पशुपन्छी तथा माछाको सङ्कलन केन्द्रका लागि आवश्यक पूर्वाधार निर्माण तथा सुधार एवं यन्त्र उपकरण खरिद तथा जडान,
- (ख) पशुपन्छी र मत्स्यजन्य पदार्थको सङ्कलन, भण्डारण, प्रशोधन तथा बजारीकरणका लागि आवश्यक पूर्वाधार निर्माण तथा सुधार एवं यन्त्र उपकरण खरिद तथा जडान,
- (ग) पशुपन्छी र मत्स्यजन्य पदार्थको गुणस्तर मापन तथा गुणस्तर कायम राख्न आवश्यक यन्त्र उपकरणको खरिद तथा जडान,
- (घ) पशुपन्छी र मत्स्य मूल्य शृङ्खलासँग सम्बद्ध कृषक, व्यवसायी, मध्यस्थकर्ता लगायतको प्राविधिक ज्ञान र सीप अभिवृद्धिका लागि अभिमूखीकरण, तालीम, जनचेतनामूलक सामग्री तयारी तथा प्रसारण"
९. मूल कार्यविधिको दफा १३, १४, १५, १६, १७, १८ र १९ लाई क्रमशः दफा ३८, ३९, ४०, ४१, ४२, ४३ र ४४ कायम गरिएको छ ।
१०. कार्यविधिको अनुसूची -१ र अनुसूची-२ हटाईएको छ ।
११. हेरफेर: मूल कार्यविधिको ठाउँ ठाउँमा रहेका "कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयले" भन्ने शब्दहरूको" सट्टामा "कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालयले" भन्ने शब्दहरू राखि हेरफेर गरिएको छ ।

Measur ३.५

श

सचिव

नेपाल सरकार

कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

नेपाल सरकार
कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय
दर्ता नं. ४९८
मिति : २०८३/६/८

मिति: २०८३/०६/०७

नेपाल संवत् १९४६ जलार्थव द्वादशी

प. सं. २०८३/०८८

च. नं. ०२८

श्री कृषि वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय,
सिंहदरबार, काठमाडौं ।

विषय: प्रत्यायोजित विधायन दर्ता सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा विधायन ऐन, २०८१ को दफा २४ बमोजिम प्रत्यायोजित विधायन दर्ताका लागि तहाँको च.नं. ३०, मिति २०८३/०६/०६ को पत्रसाथ प्राप्त भएका देहायका प्रत्यायोजित विधायनहरु यस मन्त्रालयको अभिलेखमा दर्ता गरी एक प्रति यसैसाथ संलग्न राखी फिर्ता पठाइएको व्यहोरा आदेशानुसार अनुरोध छ ।

देहाय :

१. प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सशर्त वित्तीय हस्तान्तरण भएका पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०८३

श्री धीरज तथा विवेक सुहायता समन्वय महाशारवा

५५

००२१/११/८

००२१/११/८

(नविन पौडेल)

शाखा अधिकृत

००२१/११/८

००२१/११/८

००२१/११/८

सिंहदरबार, काठमाडौं

फोन : ०१-४२११८७२, ४२११९७४, ४२११९८७, ईमेल: Infolaw@moljpa.gov.np

Website : www.moljpa.gov.np